

РЕЗЮМЕТА
НА
НА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИТЕ ТРУДОВЕ И ПУБЛИКАЦИИ
НА Д-Р НЕЛИ ГЕОРГИЕВА РАДЕВА
ПО ОБЯВЕН КОНКУРС ЗА ЗАЕМАНЕ НА АКАДЕМИЧНА ДЛЪЖНОСТ
„ГЛАВЕН АСИСТЕНТ“ ПО ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 3.6. ПРАВО,
НАУЧНА СПЕЦИАЛНОСТ „ИСТОРИЯ НА ДЪРЖАВАТА И ПРАВОТО“, ОБНАРОД-
ВАН В „ДЪРЖАВЕН ВЕСТНИК“, БР. 72 ОТ 13. 09. 2019 Г.

(ПРЕДСТАВЕНИТЕ НАУЧНИ ТРУДОВЕ НЕ ПОВТАРЯТ ПУБЛИКАЦИИТЕ
ЗА ПРИСЪЖДАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНА И НАУЧНА СТЕПЕН „ДОКТОР“)

СОФИЯ, 2019 година

SUMMARIES
OF
RESEARCH WORKS AND PUBLICATIONS
OF Dr. NELI GEORGIEVA RADEVA
FOR THE ANNOUNCED COMPETITION TO OCCUPY AN ACADEMIC POSI-
TION "ASSISTANT LECTURER" IN PROFESSIONAL DIRECTION 3.6. LAW, SCIEN-
TIFIC SPECIALTY "HISTORY OF STATE AND LAW", PUBLISHED IN OFFICIAL GA-
ZETTE , NO. 72/13. 09. 2019

Sofia, 2019

(THE PRESENTED RESEARCH WORKS DO NOT REPEAT THE
PUBLICATIONS FOR RECEIVING DOCTORAL EDUCATION AND SCIENTIFIC
DEGREE)

**I. Статии, публикувани в научни списания, реферирани и индексирани в
международни бази данни с научна информация**

Articles published in scientific journals, referenced and indexed in international databases with native scientific information

1. Радева, Н., **Развитие на Българското наказателно право след Освобождението до първото десетилетие на XX в.**, сп. "De Jure", 2018, т. 9/бр.2, с. 275-283, ISSN: 2367-8410 (Online), ISSN: 1314-2593 (Print).

Резюме

Буржоазното наказателно право е самостоятелен правен отрасъл на българската правна система. Неговата история е свързана с развитието на българската държава. След Освобождението в българската държава продължава да действа Турският наказателен закон (ТНЗ) от 1858 г. Последният се оказва недостатъчен, непълен и неприложим за нуждите на обществения живот на новоосвободения български народ. Система на ТНЗ е стара и се отличава значително от тогавашното модерно европейско законодателство. Изработването на самостоятелен български наказателен закон става едва през 1896 г. Той дава правна регламентация на принципите, функциите и системата на Наказателното право и определя кои деяния са престъпления и какви наказания могат да се налагат спрямо извършителите им. Следва да се отбележи, че действащите наказателно правни норми в периода след Освобождението до първото десетилетие на XX в. съответстват на конкретните исторически условия и обществени отношения в България.

Ключови думи: Наказателно право, закон, престъпление, нарушение, вина, наказание

1. Radeva, N., **Development of Bulgarian Criminal Law after the Liberation until the first decade of the 20th Century**, De Jure Magazine, 2018, v. 9 / issue 2, pp. 275-283, ISSN: 2367-8410 (Online), ISSN: 1314-2593 (Print).

Summary

The bourgeois criminal law is an independent legal branch of the Bulgarian legal system. Its history is related to the development of the Bulgarian state. After the Liberation, the Turkish Criminal Code (TCC) since 1858 continued to be executed in the Bulgarian state. This law proved to be insufficient, incomplete and not applicable to the needs of the social life of the newly liberated Bulgarian people. The system of the Turkish Penal Code is old and

differs significantly from the modern European legislation of that time. In 1896 the first independent Bulgarian criminal law was performed. It provided legal regulation of the principles, functions and the system of Criminal Law and determined which acts were crimes and what penalties could be imposed on their perpetrators. It should be noted that the executed legal norms in the period after the Liberation up to the first decade of the 20th century correspond to the specific historical conditions and social relations in Bulgaria.

Keywords: Criminal law, law, crime, offence, guilt, punishment

2. Радева, Н., **Ролята на българското обичайно наказателно право след Освобождението**, сп. "De Jure", 2019, т.10/бр.1, с. 95-101, ISSN: 2367-8410 (Online), ISSN: 1314-2593 (Print).

Резюме

След Освобождението се запазва, макар и ограничено приложението на българското обичайно наказателно право. То заедно с Турския наказателен закон (ТНЗ) служи за източник на наказателното ни право. Съществуват редица обичай, които заемат важно място в живота на българите и имат предимство дори и пред закона. Изучавайки ги разбираме, че съществуват такива деяния, които са наказуеми от законите, а ненаказуеми според обичайното право и обратното. То успява да внесе известни корекции в буржоазното ни законодателство. Въпреки транспонирането на модерните европейски закони българският законодател няма как да не вземе предвид нормите му. В Капиталистическа България, обичайното наказателно право е принудено да отстъпи пред новото модерно законодателство. Не оспорим, обаче е факта, че то е оказало своето влияние върху буржоазните ни закони, като внася известни корекции в тях.

Ключови думи: обичайно наказателно право, Наказателен закон, рецепция обичай, престъпление

Radeva, N., **The Role of Bulgarian Customary Criminal Law after the Liberation**, De Jure Magazine, 2019, v.10 / issue 1, pp. 95-101, ISSN: 2367-8410 (Online), ISSN: 1314-2593 (Print).

Summary

After the Liberation, although limited, the application of Bulgarian customary criminal law remained. Together with the Turkish Criminal Code (TCC), it served as a source of our criminal law. There were a number of customs that occupied an important place in the lives of Bulgarians and they had an advantage even before the law. As we study them, we understand that there are acts that are punishable by law and not punishable by customary law and vice versa. It managed to make some adjustments to our bourgeois legislation. Despite the transposition of modern European laws, the Bulgarian legislature could not ignore its rules. In Capitalist Bulgaria, customary criminal law was forced to cede to new modern legislation. Undisputed, however, is the fact that it has exerted its influence on our bourgeois laws by making some corrections thereto.

Keywords: customary criminal law, Criminal law, reception, observance, crime

3. Радева, Н., **Наказателният кодекс от 1968 г. – нов етап в развитието на българското наказателно право** – статията е приета от Редакционния съвет на Научни трудове на УНСС и предстои да бъде публикувана в предстоящия том на изданието.

Резюме

Статията е посветен на петдесетгодишнината от приемането на Наказателния кодекс през 1968 г. и отразява нов етап в развитието на наказателното ни право. С него се завършва наказателната кодификация. Той е изграден върху основните принципи на наказателната политика на българската социалистическа държава. Задачата му е опазване на обществената и държавния строй на народната република, социалистическата икономическа система и социалистическата собственост, политическите, личните и имуществените права на гражданите. В кодекса са предвидени нови наказателноправни норми, които служат в борбата за предотвратяване и ограничаване на престъпността, при спазване на принципите на социалистическата законност, на социалистическия демократизъм и хуманизъм. Изследването му би дало по-ясна представа за провежданите реформи, а добрите и лошите практики от недалечното минало могат да послужат като ценен извор за бъдещи законодателни промени.

Ключови думи: Наказателният кодекс, кодификация, социалистическа правна наука, социалистическото законодателство, социалистическа държава

Radeva, N., **The Penal Code of 1968 - A New Stage in the Development of Bulgarian Criminal Law** - The article has been accepted by the Editorial Board of UNWE Scientific works and is to be published in the forthcoming volume of the issue.

Summary

The article is dedicated to the fiftieth anniversary of the adoption of the Penal Code in 1968 and represents a new stage in the development of our criminal law. It completes the criminal codification. It is based on the basic principles of the penal policy of the Bulgarian socialist state. Its task is to protect the public and state order of the People's republic, the socialist economic system and socialist property, the political, personal and property rights of the citizens. The Code provides for new criminal rules that serve to combat and prevent crime respecting the principles of socialist legitimacy, socialist democracy and humanism. Its research would give a clearer notion of the reforms that have been made and the good and bad practices of the recent past could serve as a valuable source for future legislative changes.

Keywords: Penal code, codification, socialist legal science, socialist legislation, socialist state

II. Доклади, публикувани в сборници от научни конференции, проведени в България

Papers published in proceedings of scientific conferences held in Bulgaria

1. Радева, Н., **Международни актове и договори на Средновековната българска държава–роля и значение.** – Сборник с доклади от международна научна конференция, на тема: Роля и значение на международното и наднационално право в съвременния свят. Организирана по повод 90-годишнината на проф. Иван Владимиров, Издателски комплекс УНСС, С., 2018, с. 557-570, ISBN 978-619-232-126-0.

Резюме

Докладът е посветен на Международните актове и договори на Средновековна България. В тях се съдържа ценна информация за провежданата от нея политика, за развитието на нейното право и икономика, както и за отношенията ѝ с тогавашния европейски свят.

В някои от сключените през Средновековието договори се съдържат клаузи, регламентиращи териториалните промени, начините за сключване на мир, и т.н. Запазени са и договори, които уреждат икономическите връзки на България със съседните ѝ страни. От особено значение за икономическата ни и правна история са договорът на Михаил Асен с Дубровник от 1253 г. и договорът на добруджанския владетел Иванко с генуезците от 1387 г.

Интерес представляват и издадените през Средновековието царски грамоти, с които се признават права и привилегии на чужди търговци в България. Запазени са две такива грамоти: Дубровнишката грамота на Иван Асен II от 1230 г. и Брашовската грамота на цар Иван Срацимир (1356- 1396).

Ключови думи: Средновековие, международни актове, договори, царски грамоти

Radeva, N., **International Acts and Treaties of the Medieval Bulgarian State - Role and Importance.** - Proceedings of an international scientific conference of topic: The role and importance of international and supranational law in the modern world. Organized on the occasion of the 90th Anniversary of Professor Ivan Vladimirov, UNWE Publishing Complex, S., 2018, pp. 557-570, ISBN 978-619-232-126-0.

Summary

The report is dedicated to the International Acts and Contracts of Medieval Bulgaria. These acts contain valuable information about the pursued policy, the development of its law and economy, as well as its relations with the then-European world.

In some of the treaties concluded during the Middle Ages contain provisions governing territorial change, ways of making peace, etc. There are contracts, which govern Bulgaria's economic relations with its neighboring countries. Of particular importance to our economic and legal history are the contract of Michael Assen with Dubrovnik from 1253 and the treaty of the ruler of Dobrudzha Ivanko with the Genoese of 1387.

Also interesting are the royal certificates issued during the Middle Ages, which recognize the rights and privileges of foreign merchants in Bulgaria. Two such certificates have been preserved: the Dubrovnik certificate of Ivan Assen II from 1230 and the Brasov certificate of King Ivan Sratsimir (1356-1396).

Keywords: Middle Ages, international acts, treaties, royal certificates

2. Радева, Н., **Гражданското законодателство в буржоазна България.** – Правото традиции и перспективи, Сборник, Юбилейна научна конференция по повод на 25 години от създаването на Юридическия факултет на Пловдивския университет “Паисий Хилендарски“, Сиела, 2018, с. 709-725, ISBN 978-954-28-2625-5.

Резюме

Непосредствено след Освобождението в българската държава частноправните отношения продължават да се регулират от турският граждански законник (Меджеле). По форма и съдържание той е остарял, феодален законник. В него липсват норми уреждащи наследството, поземлената собственост и семейното право. Независимо от недостатъци му се прилага в България, като постепенно бива заменян с нови закони, издадени по надлежния законодателен ред. Такива са: Закона за настойничеството от 1890 г., Закона за наследството 1890 г., Закона за задълженията и договорите от 1892 г., Закона за имуществата, за собствеността и сервитутите 1904 г., Закона за лицата от 1907 г., и др. За създаването им българският законодател използва за основа Френския граждански кодекс от 1804 г. и Италианския граждански кодекс от 1865 г. Наред с това заимства и от законодателствата на други европейски страни.

Ключови думи: Буржоазно гражданско право, Закон за настойничеството, Закон за наследството, Закон за задълженията и договорите, Закон за юридическите лица

Radeva, N., **The Civil Legislation in Bourgeois Bulgaria.** – The Law - Traditions and Perspectives, Proceedings, Jubilee Scientific Conference on the Occasion of the 25th Anniversary of the Establishment of the Law Faculty of the Paisii Hilendarski University of Plovdiv, Ciela, 2018, pp. 709-725, ISBN 978-954-28-2625-5.

Summary

Immediately after the Liberation in the Bulgarian state, the private relations continued to be regulated by the Turkish Civil Code (Medzele). It is an outdated, feudal code in its form and content. It lacks rules governing inheritance, land ownership and family law. Regardless of its shortcomings, it is being implemented in Bulgaria and is being gradually re-placed by new laws issued under the appropriate legislative range. These are: the Guardianship Act of 1890, the Inheritance Law of 1890, the Obligations and Contracts Act of 1892, the Property

Act, ownership and easements Act of 1904, the Persons Act of 1907, etc. To create them, the Bulgarian legislator used the French Civil Code of 1804 and the Italian Civil Code of 1865 as a basis. It also borrowed from the laws of other European countries.

Keywords: Bourgeois civil law, Guardianship Act, Inheritance Law, Obligations and Contracts Act, Legal Entities Law

3. Радева, Н., **Стефан Савов Бобчев**–изследовател на българското обичайно семейно право. – Бобчеви четения: правната наука в чест на юриста професор Стефан Бобчев, Юбилейна научна конференция, организирана по повод 160 г. от рождението на проф. Стефан Бобчев, Издателски комплекс УНСС, 2014, с.158-167., , ISBN 978-954-644-558-2.

Резюме

Стефан Бобчев е една от ярките личности на Третата българска държава. Той е публицист, журналист, общественик, юрист, дипломат, учен и държавник. Бобчев е изследовател на Българското средновековно и обичайно право. Голяма част от изследователска дейност на Бобчев е насочена към изясняване на особеностите на обичайното семейно право. Изследва годежа, брака, родството, побратимяването, храненичеството и т.н. Прави проучвания и в областта на обичайното наследствено право. Огромен е приносът му за развитието на тази дисциплина „История на българското и славянско право“, където обичайното семейно право е широко застъпено. Негови са и първите учебници издадени у нас по История на българската държава и право.

Ключови думи: Обичайно семейно право, Обичайно наследствено право, История на българската държава и право, годеж, брак

Radeva, N., **Stefan Savov Bobchev - researcher of Bulgarian customary family law.** - Bobchev Readings: Legal Science in Honor of Lawyer Professor Stefan Bobchev, Jubilee Scientific Conference Organized on the occasion of the 160th Birthday of Prof. Stefan Bobchev, UNWE Publishing Complex, 2014, p.158-167., ISBN 978-954 -644-558-2.

Summary

Stefan Bobchev is one of the bright personalities of the Third Bulgarian State. He is a publicist, journalist, social figure, lawyer, diplomat, scholar and statesman. Bobchev is a researcher on Bulgarian medieval and customary law. Much of Bobchev's research activity is aimed at clarifying the specifics of customary family law. He investigates engagement, marriage, kinship, twinning, adoption, etc. He is also researching customary inheritance law. His contribution to the development of this discipline "History of Bulgarian and Slavic Law", where customary family law is widely advocated, is enormous. The first textbooks published in Bulgaria on topic History of the Bulgarian State and Law are also his deed.

Key words: Customary Family Law, Customary Inheritance Law, History of the Bulgarian State and Law, Engagement, Marriage

4. Радева, Н., **Административна уредба на Княжество България в програмните документи и законодателството на политическите партии (от Освобождението до Съединението)**. – 20 години Юридически факултет на УНСС. Българското общество и законодателство, Издателство Ивис, В. Търново, 2011, с. 188-205, , ISBN 978-954-2966-11-5.

Резюме

След Освобождението в Княжество България започва изграждането на модерните държавни и обществени институции. Държавното устройство в основата си се урежда с разпоредбите на Берлинския договор и Търновската конституция.

Правителствата заимстват от опита на напредналите европейски държави. Това заимстване обаче не е механично. То е съобразено с българската национална традиция. Така в конституционно и институционно отношение България се превръща в една от образцовите, със своите демократични административни, обществени, културни и правни структури, малки държави в Европа.

Ключови думи: административна уредба, държавно устройство, правителство, конституция

Radeva, N., **Administrative Regulation of the Principality of Bulgaria in the Program Documents and Legislation of Political Parties (from Liberation to the Unifica-**

tion). - 20 years Law Faculty of UNWE. Bulgarian Society and Legislation, Ivis Publishing House, V. Turnovo, 2011, pp. 188-205., ISBN 978-954-2966-11-5.

Summary

After the Liberation in the Principality of Bulgaria began the construction of modern state and public institutions. The state system is basically governed by the provisions of the Berlin Treaty and the Turnovo Constitution.

Governments draw on the experience of advanced European countries. However, this borrowing is not mechanical. It is in line with the Bulgarian national tradition. Thus, in constitutional and institutional relations, Bulgaria has become one of the model, with its democratic administrative, social, cultural and legal structures, small states in Europe.

Keywords: administrative system, state system, government, constitution

III. Доклади, публикувани в сборници от научни конференции, проведени в чужбина

Papers published in proceedings of scientific conferences held abroad

Радева, Н., Транспониране на византийското право в славянското законодателство- Четвърта международна научна конференция. Социални промени в глобалния свят. Щип, 2017, р. 561-572, ISBN 978-608-244-423-9.

Резюме

През Средновековието византийското право е реципирано от балканските държави и става тяхно писано право. Това не се прави буквално от балканският законодател и царската канцелария на балканските народи. Извършените от тях промени са съобразно с изискванията на социалния икономическия и културния живот на балканските народи.

В балканските страни през Средновековието се правят преводи на византийски закони, законодателни сборници и юридически актове. Преведени са на славянски език византийската Еклога, Земеделски закон, Синтагма на Матей Властар. Не случайно се превеждат именно тези законодателни актове. Техните разпоредби са близки до нравите и до обществената организация на южните славяни. Прави впечатление, че при преводите на византийските закони са правени

опити за нагаждането им към социаликономическия живот на балканските народи и към техните юридически концепции. Славянската Еклога е един типичен пример в това отношение.

Като цяло влиянието на византийския закон върху правото на балканските народи е постоянно и трайно. Но транспонирането на балканските законодатели не е буквално и елементарно. Той е свързан с развитието на социални и феодални отношения на Балканите.

Ключови думи: византийско право, Еклога, Земеделски закон, Синтагмата на Матей Властър, Закон за съдене на хора.

Radeva, N., **Transposition of Byzantine Law In Slavic Legislation** - Fourth international scientific conference. Social change in the global world. Proceedings, Shtip, 2017, p. 561-572, ISBN 978-608-244-423-9.

Abstract

In the Middle Ages, Byzantine law was transplanted by the Balkan states and became their written law. This is not literally done by the Balkan legislature and the royal office of the Balkan peoples. The changes they made are in accordance with the requirements of the social, economic and cultural life of the Balkan peoples.

In the Balkan countries, translations of Byzantine laws, legislative collections, and legal acts were made during the Middle Ages. The Byzantine Ecloga, Farmer's Law, The Syntagma of Matthew Blastares were translated into Slavic language. Together with them, during the Middle Ages, were made compilations such as the Law of Judgment of the People and the Justinian Law. They are based on Byzantine laws, but in them we find significant differences between their provisions and Byzantine normative acts. For example, the Law for Judging People has as its basis the title XVII of the Byzantine Ecloga, but it also contains new texts. Regarding the charters of the Balkan rulers, models of the Imperial Chancellery are used. However, in a more detailed analysis, we find that there are differences in both form and content of Byzantine charters.

In general, the influence of the Byzantine law on the right of the Balkan peoples was permanent and lasting. But the transposition of the Balkan legislators is not literal and elementary. It is related with the development of social and feudal relations in the Balkans.

Keywords: Byzantine law, Ecloga, Farmer's Law, The Syntagma of Matthew Blastares, Law for Judging People.